

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष २, अंक ९]

शुक्रवार, फेब्रुवारी ५, २०१६/माघ १६, शके १९३७

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक १०

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ३.—महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.	पृष्ठे १-४

महसूल व वन विभाग

मंत्रालय, मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक ५ फेब्रुवारी २०१६.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. III OF 2016.

AN ORDINANCE

FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA LAND REVENUE
CODE, 1966.

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ३.

महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६६ चा **आणि ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ यात आणखी
महा. ४१. सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती
अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :-

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ.

१. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ असे म्हणावे.
- (२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ याच्या कलम २५५ ची सुधारणा.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “ उक्त संहिता ” असा केलेला आहे) याच्या कलम २५५ मध्ये, पोट-कलम (३) नंतर, पुढील पोट-कलमे समाविष्ट करण्यात येतील :- १९६६ चा महा. ४१.

“(४) कोणत्याही महसूल किंवा भू-मापन अधिकाऱ्यापुढे दाखल केलेले कोणतेही अपील, ज्या दिनांकास असे अपील दाखल केले असेल त्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या कालावधीच्या आत निकालात काढण्यात येईल :

परंतु, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी दाखल केलेले असे कोणतेही अपील, अशा प्रारंभाच्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या कालावधीच्या आत निकालात काढण्यात येईल : २०१६ चा महा. अध्या ३.

परंतु आणखी असे की, राज्य शासनास, किंवा जो अपील प्राधिकाऱ्यास वरिष्ठ असेल अशा, त्याबाबतीत पदनिर्देशित केलेल्या जिल्हाधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या अधिकाऱ्यास, असे कोणतेही अपील निकालात काढण्यासाठी अपवादात्मक परिस्थितीत, कारणे लेखी नमूद करून, आणखी सहा महिन्यांचा कालावधी वाढवून देता येईल.

(५) जर अपील प्राधिकारी, पोट-कलम (४) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या आत कोणतेही अपील पुरेशा कारणाशिवाय निकालात काढण्यात कसूर करील तर, तो, त्यास लागू असलेल्या संबंधित शिस्तभंगविषयक नियमांनुसार शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र ठरेल.”.

सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१ याच्या कलम २५७ ची सुधारणा.

३. उक्त संहितेच्या कलम २५७ मध्ये,—

(क) पोट-कलम (१) मध्ये, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :-

“ परंतु, दुय्यम अधिकाऱ्याच्या निर्णयाच्या किंवा आदेशाच्या दिनांकापासून पाच वर्षांचा कालावधी समाप्त झाल्यानंतर, कोणत्याही महसूल किंवा भू-मापन अधिकाऱ्याकडून या पोट-कलमाअन्वये किंवा पोट-कलम (२) अन्वये अशी कोणतीही कार्यवाही सुरू करण्यात येणार नाही. ”;

(ख) पोट-कलम (३) मध्ये,—

(एक) पहिल्या परंतुकाच्या अगोदर, पुढील परंतुके समाविष्ट करण्यात येतील :-

“ परंतु, कोणत्याही महसूल किंवा भू-मापन अधिकाऱ्यापुढे दाखल केलेली कोणतीही कार्यवाही ही, ज्या दिनांकास अशी कार्यवाही दाखल केली असेल त्या दिनांकापासून एका वर्षाच्या कालावधीच्या आत निकालात काढण्यात येईल :

परंतु आणखी असे की, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता (सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ याच्या प्रारंभाच्या दिनांकास, कोणत्याही महसूल किंवा भू-मापन अधिकाऱ्यापुढे, या कलमाखालील कोणतीही प्रलंबित कार्यवाही ही, अशा प्रारंभाच्या दिनांकापासून एका वर्षाच्या कालावधीच्या आत निकालात काढण्यात येईल : २०१६ चा महा. अध्या ३.

परंतु तसेच, राज्य शासनास, किंवा जो पुनरीक्षण प्राधिकाऱ्यास वरिष्ठ असेल अशा, त्याबाबतीत पदनिर्देशित केलेल्या जिल्हाधिकाऱ्याच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेल्या अधिकाऱ्यास, अशी कोणतीही कार्यवाही निकालात काढण्यासाठी अपवादात्मक परिस्थितीत, कारणे लेखी नमूद करून, आणखी सहा महिन्यांचा कालावधी वाढवून देता येईल :

परंतु तसेच, जर पुनरीक्षण प्राधिकारी, पोट-कलम (३) मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या कालावधीच्या आत अशी कोणतीही कार्यवाही, पुरेशा कारणाशिवाय, निकालात काढण्यात कसूर करील तर, तो, त्यास लागू असलेल्या संबंधित शिस्तभंगविषयक नियमांनुसार शिस्तभंगाच्या कारवाईस पात्र ठरेल .”;

(दोन) पहिल्या परंतुकामध्ये, “ परंतु ” या मजकुराऐवजी “ परंतु तसेच ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(तीन) दुसऱ्या परंतुकामध्ये, “ परंतु आणखी असे की ” या मजकुराऐवजी “ परंतु तसेच ” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल ;

(ग) पोट-कलम (३) नंतर, पुढील पोट-कलम जादा दाखल करण्यात येईल :—

“ (४) पोट-कलम (१) किंवा (२) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या कोणत्याही अधिकाऱ्याने त्यांअन्वये दिलेल्या आदेशावर पुनरीक्षण अनुज्ञेय असणार नाही ; परंतु, केवळ राज्य शासनाने, पोट-कलम (१) किंवा (२) अन्वये दिलेल्या अशा कोणत्याही आदेशात फेरफार करणे, त्याचे विलोपन करणे किंवा तो फिरवणे हे, कायदेशीर असेल.”.

निवेदन.

राज्य शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, जमिनीच्या संबंधातील अर्धन्यायिक स्वरूपाच्या कार्यवाहीचे विवाद, मोठ्या संख्येने, महसूल व भू-मापन अधिकाऱ्यांकडे विभिन्न स्तरांवर प्रलंबित आहेत. असे विवाद प्रलंबित राहील्यामुळे विकासाकरिता जमिनी उपलब्ध होण्यावर परिणाम होतो. असेही आढळून आले आहे की, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (१९६६ चा महा. ४१) याच्या कलम २५७ अन्वये अशा विवादांवर एकापेक्षा अधिक पुनरीक्षण करणे शक्य आहे, त्यामुळे अशा विवादांचा अंतिम निर्णय करणे लांबणीवर पडते.

म्हणून, पुनरीक्षणांची संख्या कमी करण्यासाठी तसेच अशी अपिले व पुनरीक्षणे निकालात काढण्यासाठी कालमर्यादा विहित करण्यासाठी तरतुदी करून उक्त संहितेच्या संबद्ध तरतुदींमध्ये यथोचित सुधारणा करणे इष्ट आहे असे वाटते, त्यामुळे विवादातील पक्षकारांचा वेळ व पैसाही वाचेल आणि त्याचबरोबर अशा जमिनी विकासासाठी उपलब्धही होतील.

२. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांकरिता, महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ (१९६६ चा महा. ४१) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यापालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे, अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, आणि म्हणून हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,

दिनांक ४ फेब्रुवारी २०१६.

चे. विद्यासागर राव,

महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनु कुमार श्रीवास्तव,

शासनाचे प्रधान सचिव.